

سرشناسه	: حکیمیان، عباس، ۱۳۷۱
عنوان و نام پدیدآور	: درسنامه مهدویت دانشجویی / تألیف عباس حکیمیان: با همکاری منیره ملانوری - [و دیگران]
مشخصات نشر	: یزد؛ سیمای خورشید، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ج ۴
شابک	: دوره: ۲-۹۴۳۶۸-۴-۹۷۸-۶۰۰-۱ ج: ۱-۹۴۳۶۸-۰۰-۹۷۸-۶۰۰-۲ ج: ۲-۹۴۳۶۸-۱-۱ ج: ۲-۹۴۳۶۸-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰-۳ ج: ۳-۹۴۳۶۸-۲-۸ ج: ۴-۹۴۳۶۸-۳-۵ ج: ۵-۹۴۳۶۸-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: با همکاری منیره ملانوری، مزگان برزگری، وحیده حاجی زاده، فاطمه بعلنی و گروهی از پژوهشگران مهدی یاور.
یادداشت	: همکاران جلد دوم، مائده مهدی پور، لیلا دهقانی، فیهمه حاجی زاده و گروهی از پژوهشگران مهدی یاور.
یادداشت	: همکاران جلد سوم فیهمه حاجی زاده، مزگان برزگری، محدثه مدنی، مائده مهدی پور، رضا کریمی، مریم ربیعی و گروهی از پژوهشگران مهدی یاور.
یادداشت	: نویسنده جلد چهارم محمدعلی کریمی بندرآبادی و با همکاری آژده میرزاییان می باشد.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق.
موضوع	: مهدویت
شناسه افزوده	: کریمی بندرآبادی، محمدعلی، ۱۳۵۵.
شناسه انجمن	: ملانوری، منیره
رده بندی کنگ	: ۱۳۹۲ ج ۴/۸۴/۲۲۴/۲۲۴ Bp
رده بندی دیو	: ۲۹۷/۴۶۲
شماره کتاب شناسی	: ۳۱۹۰۰۰

وابسته به فرهنگستان امام مهدی (عج) یزد

- * نام کتاب : درسنامه مهدویت دانشجویی (جلد ۴)
- * تألیف : محمدعلی کریمی بندرآبادی
- * با همکاری: آزاده میرزاییان
- * ناشر: انتشارات سیمای خورشید
- * نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۳
- * شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- * چاپ: تایماز
- * صفحه آرائی: عاطفه امینی نسب
- * طرح جلد: عباس حکیمیان
- * قیمت جلد: ۶۰۰۰ تومان
- * قیمت دوره ۴ جلدی: ۲۴۰۰۰ تومان
- * شابک: ۵-۹۴۳۶۸-۳-۹۷۸-۶۰۰-۲
- * شابک دوره ۴ جلدی: ۲-۹۴۳۶۸-۴-۹۷۸-۶۰۰-۳

نشانی: یزد، خیابان سلمان فارسی، کوچه گازرگاه، فرهنگسرای تخصصی امام مهدی (عج) یزد
تلفن: ۰۳۵۱-۶۲۶۴۷۰۰

Site: www.akharinomid.ir Email: hakimian_yazd@yahoo.com

تلفن مرکز فروش: ۰۹۱۲۸۵۳۳۴۱۶

حق چاپ محفوظ و در اختیار انتشارات سیمای خورشید می باشد.

فهرست

- پیشگفتار | ۲
- هدف و ضرورت این نوشتار | ۲۲
- ویژگی های کتاب | ۱
- یادآوری | ۲۲

بخش دوم:

تعاریف و مراحل تحقیق مهندسی فرهنگ

کتاب

- تعریف کلید واژه ها | ۲۵
- تعریف فرهنگ | ۲۵
- فرهنگ در لغت | ۲۵
- فرهنگ در اصطلاح | ۲۵
- تعریف فرهنگ و مورد نظر ما | ۲۶
- خصوصیات اصلی فرهنگ | ۲۶
- انواع فرهنگ | ۲۸
- حدود قلمرو فرهنگ | ۲۹
- تعریف مهندسی فرهنگی | ۲۹
- تعریف نقشه مهندسی فرهنگی | ۳۰
- اجزاء یا ابعاد مختلف فرهنگ | ۳۰
- چستی لایه های فرهنگ | ۳۱

بخش اول:

تاریخچه مهندسی فرهنگ

اهمیت موضوع و جایگاه فرهنگ (از

نگاه رهبر معظم انقلاب)

- شکست دشمنان در نبرد سخت و آغاز جنگ نرم (تهاجم فرهنگی) | ۱۷
- نزاع فرهنگی دو قطبی در جهان | ۱۷
- تهدید سرخ، تهدید سبز | ۱۸
- مطرح شدن موضوع مهندسی فرهنگی از سوی رهبری | ۱۹
- نارضایتی رهبری از عدم پیشرفت و اهمال کاری در موضوع مهندسی فرهنگی | ۱۹
- اهمیت موضوع فرهنگ از دیدگاه امام راحل | ۲۱

- تعریف چشم انداز| ۳۲
- تعیین آرمان نظام مقدس جمهوری اسلامی برپایه جهان بینی توحیدی| ۴۷
- اهداف مهندسی فرهنگی| ۳۳
- آرمان بلند انقلابی- اسلامی نظام گام های اساسی در مهندسی فرهنگی| ۳۴
- گام اول: مهندسی فرهنگ| ۳۵
- سه مرحله مهندسی فرهنگ| ۳۷
- آرمان گرای، مرحله اول مهندسی فرهنگی| ۳۸
- گام دوم: مهندسی فرهنگی| ۳۹
- تعریف مهندسی فرهنگی| ۳۹
- مفهوم سیستمی مهندسی فرهنگی| ۳۹
- فرایند مهندسی فرهنگی| ۳۹
- گام سوم: مدیریت فرهنگی| ۴۱
- آرمان بلند انقلابی- اسلامی نظام گام های اساسی در مهندسی فرهنگی| ۳۴
- گام اول: مهندسی فرهنگ| ۳۵
- سه مرحله مهندسی فرهنگ| ۳۷
- آرمان گرای، مرحله اول مهندسی فرهنگی| ۳۸
- گام دوم: مهندسی فرهنگی| ۳۹
- تعریف مهندسی فرهنگی| ۳۹
- مفهوم سیستمی مهندسی فرهنگی| ۳۹
- فرایند مهندسی فرهنگی| ۳۹
- گام سوم: مدیریت فرهنگی| ۴۱

بخش چهارم:

فرایند تحقق اهداف مهندسی فرهنگی جمهوری

انقلاب از منظر رهبر معظم انقلاب

- مرحله اول: ایجاد انقلاب اسلامی| ۵۶
- مرحله دوم: تأسیس نظام اسلامی| ۵۷
- مرحله سوم: ایجاد دولت اسلامی| ۵۸
- بخشی از کارکرد و وظایف دولت اسلامی از منظر رهبر معظم انقلاب| ۵۹
- مرحله چهارم: ایجاد کشور اسلامی| ۶۰
- مرحله پنجم: ایجاد دنیای اسلامی| ۶۴

بخش سوم:

انفجار نور، زمینه ساز ظهور (نگاهی به

مهندسی فرهنگ از منظر آرمان ها حضرت

امام خمینی

- یادآوری فرایند تحقق مهندسی فرهنگی| ۴۴
- ضرورت و فواید آرمان گرایی| ۴۵
- تعیین جهان بینی، مقدمه پرداختن به آرمان| ۴۶

بخش یازدهم:

ماهیت مهندسی فرهنگی نظام مقدس جمهوری

اسلامی از نگاه امام راحل (ره) و مقام معظم

رهبر (مدظله العالی)

■ تعریف فرهنگ | ۶۹

قرابت تعاریف دین و فرهنگ | ۶۹

تفاوت مهندسی فرهنگی دینی

اصل زیربنایی و هدف مبنایی

الزام اسلام | ۶۹

■ آرمان غایی ما در مهندسی

فرهنگی دینی | ۷۱

■ ایجاد جامعه‌ی منتظریت آمال

مهندسی فرهنگی نظام جمهوری

اسلامی | ۷۲

■ رابطه طولی مهندسی فرهنگی دینی

و تشکیل جامعه‌ی منتظر با

مدیریت الهی | ۷۳

■ تعریف و چیستی مهندسی

فرهنگی مهدوی (همان مهندسی

فرهنگی دینی و یا مهندسی

فرهنگی در جامعه منتظر) | ۷۴

■ آرمان شهر منتظران | ۷۵

■ لزوم تعریف جامع و جدید از آموزه

مهدویت و تعریف جامعه

منتظر | ۷۶

■ هدف ما در مهندسی فرهنگی

مهدوی، تحقق آرمان شهر

منتظران است | ۷۸

■ منبع استخراج شاخصه های کلان

فرهنگی شهر منتظران

کجاست | ۷۹

■ ارائه ماکت از حکومت مهدوی

رسالت نظام جمهوری اسلامی | ۸۰

■ جهان خسته از وعده های تامین

سعادت | ۸۱

■ نظام مقدس جمهوری اسلامی

الگو و ماکت حکومت داری

مهدوی | ۸۲

■ مهندسی فرهنگی جمهوری

اسلامی الگوی دیگر کشورها و

ملت ها (در کلام رهبری) | ۸۳

بخش شانزدهم:

ماهیت مهندسی فرهنگی نظام مقدس جمهوری اسلامی

آب استراتژی و نتایج ها

دائم | ۸۷

■ مهندسی فرهنگی مهدوی یا همان

زمین سازش | ۸۸

■ جامعیت دوره فرهنگی و تقسیمات

آن | ۹۰

■ طرح یک سؤال | ۹۱

■ الف) فرهنگ اقتصادی در

مهندسی فرهنگی مهدوی | ۹۱

■ عمومیت فرهنگ تقوای اقتصادی

راهبردی برای رفاه اقتصادی قبل

از ظهور | ۹۳

- فرهنگ تقوای اقتصادی مطابق با اصول فطرت و تکوین. | ۹۵
- زمینه سازی برای ظهور راه حل معضلات اقتصادی | ۹۶
- شاخصه های فرهنگ اقتصادی شهر منتظران و مهندسی فرهنگی مهدوی | ۹۶
- شاخصه اول: عدالت در مهندسی فرهنگی مهدوی | ۹۷
- همراه عدالت و پیشرفت | ۹۸
- شاخصه دوم: اهتمام به امور مستضعفان و مهندسی فرهنگی مهدوی | ۹۸
- شاخصه سوم: همت مضاعف برای خدمت رسانی به مردم مهندسی فرهنگی مهدوی | ۹۹
- شاخصه چهارم: استقلال در مهندسی فرهنگی مهدوی | ۱۰۰
- شاخصه پنجم: اصلاح الگوی مصرف در اقتصاد مهندسی فرهنگی مهدوی | ۱۰۲
- شاخصه ششم: اقتصاد مقاومتی در مهندسی فرهنگی مهدوی | ۱۰۳
- ب- فرهنگ اجتماعی در مهندسی فرهنگی مهدوی | ۱۰۳
- آرمان اجتماعی مهندسی فرهنگی مهدوی | ۱۰۴
- استراتژی اجتماعی مهندسی فرهنگی مهدوی | ۱۰۴
- شاخصه های فرهنگ اجتماعی شهر منتظران و مهندسی فرهنگی مهدوی | ۱۰۶
- شاخصه اول: اراده، رشد و کمال اجتماعی لازمه ایجاد تغییر | ۱۰۶
- شاخصه دوم: اصلاح جامعه منتظر مقدمه ظهور | ۱۰۸
- شاخصه سوم: بلوغ اجتماعی راهی برای حل معضلات جامعه | ۱۰۹
- شاخصه چهارم: توسعه عقل و رشد علم در مهندسی فرهنگی مهدوی | ۱۱۰
- فرایند حل معضلات اجتماعی بر مبنای نظریه ی بلوغ اجتماعی | ۱۱۲
- شاخصه ی پنجم: تقویت باورهای دینی، اخلاق و شکوفایی فطرت انسان ها | ۱۱۴
- شاخصه ششم: روحیه تشریک مساعی و وحدت اجتماعی | ۱۱۴
- شاخصه ی هفتم: مبارزه با فساد و تبعیض | ۱۱۵
- شاخصه هشتم: سبک زندگی و فرهنگ | ۱۱۶
- ج- فرهنگ سیاسی در مهندسی فرهنگی مهدوی | ۱۱۶

- آرمان سیاسی جامعه ی منتظر ایرانی|۱۱۷
- استراتژی سیاسی جامعه منتظر|۱۱۷
- شاخصه های استراتژیک در فرهنگ سیاسی جامعه منتظر(یا مهنرسی فرهنگی مهدوی)|۱۱۹
- حصه اول: مستقل ها جهان را تعریف کنند|۱۱۹
- شاخصه ی سوم: تلاش در جهت ایجاد وحدت اسلامی|۱۲۰
- شاخصه ی ششم: برای سیاست ضد سلطه|۱۲۱
- شاخصه چهارم: توجه به تقابل دو آرمان بزرگ در سطح جهان|۱۲۲
- شاخصه ی پنجم: نظام اسلامی نظام زمینه ساز ظهور|۱۲۴
- شاخصه ی ششم: عزت مداری (همراه با درایت و شجاعت)|۱۲۵
- پیام به متولیان مهندسی فرهنگی کشور تنها راه توفیق در مهندسی فرهنگی|۱۲۶

بخش هفتم:

مهندسی فرهنگی مهدی و بزرگی ها منحصر

بفرد|۱۲۹

بخش هفتم:

چگونگی انداز جامعه منتظر یا سیمای منتظر

منتظران

- مقدمه|۱۵۲
- تعریف چشم انداز|۱۵۴
- ارتباط چشم انداز با آرمان|۱۵۴
- دیدگاه های رهبر معظم انقلاب در مورد سند چشم انداز|۱۵۵
- سیمای اقتصادی (شاخصه های فرهنگی)|۱۵۶
- سیمای سیاسی (شاخصه های فرهنگی)|۱۵۷
- سیمای اجتماعی (شاخصه های فرهنگی)|۱۵۹
- سیمای شهر منتظران و سند چشم انداز ۲۰ ساله نظام|۱۶۰
- چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در ۱۴۰۰ چشم شمسی|۱۶۱
- ملاحظه|۱۶۲
- حرف آخر|۱۶۳
- منابع و مآخذ|۱۶۵

مقدمه

با گسترش روز افزون اسلام و اندیشه های دینی به ویژه در زمینه مهدویت دشمنان به این فکر افتادند تا موانع عظیمی بر سر راه گسترش دهندگان این مکتب قرار دهند اما نه تنها مانعی در گسترش اسلام ایجاد نشد بلکه باعث شدند تا عالمان و مومنان دیگر بیش از پیش برای گسترش اسلام تلاش کنند و موجب پیشرفت اسلام شوند.

مجموعه ای که با عنوان «درسنامه مهدویت دانشجویی»، فرا روی شماست، مجموعه ای کامل و جامع برای دانشگاهیان در نظر گرفته شده تا این مجموعه در دوره های آشنایی با امام عصر (عج) و مهدویت مورد استفاده قرار گیرد. لازم به ذکر است زمانی تصمیم به تهیه درسنامه گرفتیم که نیاز به یک مجموعه کامل و جامعی برای دانشگاهیان در این زمینه و به این شکل حس می شد. بنابراین این کار را ضرورت دیدیم همت خود را جذب کردیم و به آماده سازی این درسنامه پرداختیم.

بدین ترتیب تمام مطالب پس از رفع ایراد است بندهی در ۲۲ فصل در قالب ۳ جلد و ۸ بخش در جلد چهارم تدوین و تنظیم گردید:

جلد اول: ضرورت پرداخت به مباحث مهدویت، امام مهدی (عج) در یک نگاه، امام مهدی در آیات و روایات، غیبت امام، فواید امام غایب، نیابت امام، منویات مقام معظم رهبری، بیانات بزرگان

جلد دوم: معرفت نسبت به امام زمان، وظایف منتظران، سلاطین و روابط ظهور حضرت مهدی (عج)، ظهور و اهداف حکومت جهانی، حکومت امام زمان (عج)، خانواده و تعلیم و تربیت مهدوی

جلد سوم: جوان و مهدویت، منجی در ادیان، دشمن شناسی، سینما و آخرالزمان، آسیب شناسی مهدویت، نقش مهدویت و انتظار در بیداری ملت، رجعت، ضمیمه پرسش و پاسخ.

جلد چهارم: مهندسی فرهنگی مهدوی

امید است توانسته باشیم گامی هرچند کوچک در جهت احیاء مکتب پیامبر گرامی اسلام (ﷺ) و وجود مقدس حضرت مهدی (عج) برداشته باشیم و بتوانیم در مراحل بعدی با توفیق حضرت حق و عنایت خاصه بقیه الله اعظم ارواحنا فداه کاری عظیم و جامع تر ارائه دهیم.

ان شاء الله تعالی

پیشگفتار

پس از مطرح شدن موضوع مهندسی فرهنگی توسط مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)، در لیبیک به فرمایش ایشان، تلاش های خوبی در این عرصه از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان متولی اصلی مهندسی فرهنگی، نخبگان و متفکران و اندیشوران دلسوز نظام صورت گرفت.

در لیبیک، به خواست رهبر فرزانه معاونت پژوهش فرهنگسرای تخصصی امام مهدی (عج) نیز کارگروه مطالعاتی مهندسی فرهنگی مهدوی رادر سال ۱۳۸۸ تشکیل داد.

افراد کارگروه متشکل از تعدادی از کارشناسان دینی متخصص (حوزوی و دانشگاهی) در عرصه ی فرهنگ و همچنین برخی از فرهنگ شناسان، شروع به امور مطالعاتی نمودند. الحمدلله نتیجه ی تلاش کارگروه، در سطح یک کارگاه روزی و جلسات متعدد استانی و کشوری و خصوصاً مطالعه روی دیدگاه های امام راحل (ره) و رهبر فرزانه ی انقلاب، نتیجه داد و مجموعه ی ارزشمند کنونی حاصل همت این کارگروه است. از زمان بدو امر، کارگروه برای رسیدن به اهداف مطالعاتی با مشکلات فراوانی روبرو بود؛ اختلاف نظر در مورد تعریف فرهنگ، نبودن تعریف مورد وفاق از مهندسی فرهنگی بین نخبگان و مسئولین کشوری، معلوم نبودن اهداف مهندسی فرهنگی و مرز حوزه های فرهنگ، وجود کلمات و اصطلاحات غلط پیچیده و بعضاً نامفهوم و بی ربط در مقالات و نوشتارها، عدم وجود مرجع و منبع واحد برای بررسی مطالعات و بسیاری از مشکلات دیگر، عرصه را بر گروه تنگ نموده بود.

آنچه این کتاب ارائه می دهد قابلیت های خاصی را دارد که به دیگر مطالعات مربوط به مهندسی فرهنگی در چند سال اخیر متفاوت می باشد. ویژگیهایی که توجه به آنها قوت آن، تکمیل تحقیقات، و ترمیم نقاط ضعف آن می تواند کمک شایانی به نخبگان جامعه ی ما نماید تا سطح فهم خویش را درخصوص موضوع مهندسی فرهنگی نظام مقدس جمهوری اسلامی، ارتقا دهند.

در این جا به بعضی از آن ویژگی ها اشاره می نمایم:

ویژگی های کتاب

۱- مبتنی بر دیدگاه های امام علیه السلام و رهبری دام ظلّه :

برای اینکه بتوان بین دیدگاه های مختلف صاحب نظران مهندسی فرهنگی و اندیشوران فرهنگی کشور، به نقاط مشترکی رسید تنها راه این بود که به محور وحدت جامعه اسلامی، یعنی نائبان امام علیه السلام رجوع شود تا کلام و دیدگاه های متعالی ایشان، راهگشا باشد و همگان در برابر آن پذیرش داشته باشند.

ضمن اینکه هیچ استناد برای مهندسی یک بنا، باید ابتدا پیش از هرچیز و بیش از همه، سراغ معماران و طراحان پیش رفت، پس بهتر آن است که در مورد مهندسی فرهنگی نظام مقدس جمهوری اسلامی، سخن این دو بزرگوار الهی برویم. در این راستا بیانات گرانقدر آن دو بزرگوار گردآوری و مورد تحلیل قرار گرفت و تلاش شد از بین منویات ایشان، ابهامات موضوعی حل شده و جهت اصلی مهندسی فرهنگی معلوم شود.

در نتیجه مشکل وحدت تعاریف و اهداف ابهامات دیگر، حل گردید. فرایند مهندسی فرهنگی در سه گام (مهندسی فرهنگ، مهندسی فرهنگ و مدیریت فرهنگی) تعیین گردیده و مبنای کتاب قرار گرفت. به نظر می رسد نزدیک ترس اثر به دیدگاه های این دو رهبر فرزانه، اثر حاضر باشد.

۲- تلاش برای رفع ابهامات مهندسی فرهنگی و ساده نمودن فرآیندهای مهندسی فرهنگی

اشکالی که وجود داشت این بود که در اکثر مقالاتی که درموضوع مهندسی فرهنگی نوشته شده بود نویسندگان تلاش داشتند تا با بکار بردن کلمات و عبارات غامض عربی، یا انگلیسی و غربی، و یا عبارات فارسی نما، زرق و برقی به اثر خود بدهند که این امر باعث می شد همیشه در مطالعات مهندسی فرهنگی، درک صحیح از امور محتوایی به سادگی صورت نگیرد و کسانی که تمایل داشتند وارد گود مطالعات شوند، حیران بمانند. این کتاب تلاش می کند مفاهیم مهندسی فرهنگی را به نحوی ارائه دهد که در عین رعایت سادگی، تمامی مفاهیم و راهبرد ها را به صورت جامع و مانع منتقل نماید.

۳- اشکال عمومی بیشتر مقالات بررسی شده این بود که بر مبنای اصول و سازه ها، از آرمان و استراتژی نظام مقدس جمهوری اسلامی، یا غافل مانده و یا کمرنگ بدان توجه نموده بودند.

درحالی که جهت اصلی نقشه ی مهندسی فرهنگی را این دو تعیین می نمایند لذا دائماً باید مد نظر آیند. کتاب سعی دارد تا به صورت کاملاً پررنگ آرمان امام راحل علیه السلام و استراتژی رهبر معظم انقلاب علیه السلام را مبنا قرار دهد.

۴- بر مبنای مطالعات در عرصه ی موضوع را داشته باشید و با دقت مطالب را مطالعه فرمایید. خواهید یافت که نوشتار توان مرجع قرار گرفتن برای محققین و جهت دار و همسو نمودن دیدگاه های مختلف را دارد؛ دلیل آن هم، کارکرد مبنایی و توجه به اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی، درک صحیح اهداف و آرمان های بزرگ معمار راحل انقلاب اسلامی است. تعیین کامل مسیر مهندسی فرهنگی و تفکیک حوزه های ماموریتی مهندسی فرهنگ، مهندسی فرهنگی و مدیریت فرهنگ به تعیین آرمان و استراتژی نظام در مهندسی فرهنگی و همچنین ارائه ویژگی های برتر این مهندسی فرهنگی از مواردی است که مد نظر کارگروه مطالعاتی، بوده است.

۵- در فرایند مطالعاتی هر چه بیشتر عمیق می شویم نیاز مهندسی فرهنگی را به ظرفیت های آموزه مهدویت بیشتر احساس می کردیم لذا در این کتاب پیوسته های مهندسی فرهنگی و مهدویت در لابه لای اوراق به وضوح مشاهده می گردد.

۶- در پایان ضمن تقدیر و تشکر از همه ی علما، اساتید بزرگوار و فرزانه گانی که در تهیه ی این اثر، نقش آفرینی داشته اند، از همه ی اندیشمندان و صاحب نظران استعفا داریم تا ما را از نظرات تکمیلی و ارزشمند خویش بهره مند ساخته و مساعدت فرمایند تا ان شاء الله گام های بعدی استوار تر و دقیق تر برداشته شود.

باشد که خداوند متعال به فعالین فرهنگی و دلسوزان نظام مقدس جمهوری اسلامی اجر و توفیق ویژه عنایت فرماید! ان شاء الله!